



VICKY HALLS

KOCI DETEKTYW

G A L A K T Y K A

Tytuł oryginału: *Cat detective*
Copyright © Vicky Halls 2005
Originally published by Bantam Press, a division of Transworld Publishers
All rights reserved.
ISBN wydania oryginalnego: 0593 052773

© for the Polish edition: Galaktyka Sp. z o.o., Łódź 2007
90-562 Łódź, ul. Łąkowa 3/5
tel. +42 639 50 18, 639 50 19, tel./fax 639 50 17
e-mail: info@galaktyka.com.pl
www.galaktyka.com.pl
ISBN: 978-83-89896-84-1
Wydanie I, dodruk 2016

Przekład: *Joanna Sobolewska*
Konsultacja felinologiczna: *Wojciech-Albert Kurkowski, międzynarodowy sędzia felinologiczny*
Fotografia na okładce: *Daniel Bendjy / iStock*
Ilustracje: *Sue Hellard*
Redakcja: *Anna Moszczyńska*
Redaktor techniczny: *Andrzej Czajkowski*
Korekta: *Małgorzata Gołąb*
Redaktor prowadzący: *Marek Janiak*
DTP: *Artur Marcinkowski, Michał Olczak*
Druk i oprawa: *Drukarnia na Księżym Młynie*

Księgarnia internetowa!!!
Pełna informacja o ofercie, zapowiedziach
i planach wydawniczych
zapraszamy

WWW.GALAKTYKA.COM.PL

kontakt e-mail: info@galaktyka.com.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Bez pisemnej zgody Wydawcy książka ta nie może być powielana ani częściowo, ani w całości. Nie może też być reprodukowana, przechowywana i przetwarzana z zastosowaniem jakichkolwiek środków elektronicznych, mechanicznych, fotokopiarskich, nagrywających i innych.

Ta książka jest poświęcona pamięci:

Spooky, Hoppy'ego, Zulu, Blna i Puddy Halls

Jenny Kenyon

Bo-Bo Philips

Emmy Maidment

Oscara Sextona

Jake'a i Hildy Clinton

Sindbada i Dibley Bullen

Trixie i Honey Harris

Stana i Ollie Walter

Paddingtona i Tiggera Hall

Frodo Lake

Tinkera Woolfa

Jerry'ego Hannaya

Morgan Morgan

Jaspera Philipa

Mortimera Chiltona

i wszystkim pozostałym kotom, które spotkałam w życiu.

Spis treści

Podziękowania.....	11
Wprowadzenie.....	13
Rozdział 1: Co stanowi podłoże niewłaściwych zachowań kota?.....	19
Normalne zachowania prezentowane w niewłaściwych sytuacjach	
Właściciel – kot. Konflikt osobowości	
Anomalie neurologiczne	
Problemy medyczne	
Rozdział 2: Co robić, gdy sprawy przybierają zły obrót?.....	25
Pomoc terapeuty	
Terapie łączone	
Metoda dotyku Tellington	
Tresura przy użyciu klikera	
Rozdział 3: Zabawa w kociego detektywa	36
Rozwój osobowości kota	
Wczesna socjalizacja i jej znaczenie	
Zabawy	
Czy w kocim świecie istnieją stereotypy?	
Rozdział 4: Brudzenie w domu	57
Prawdopodobne przyczyny brudzenia w domu	
Czyszczenie zabrudzonych powierzchni	
Idiopatyczne zapalenie pęcherza u kotów	

Rozdział 5: Znaczenie moczem.....	74
Ocieranie	
Pozostawianie odchodów	
Drapanie	
Rozdział 6: Agresja	95
Agresja w czasie zabawy	
Asertywność i wyuczona agresja	
Agresja ze strachu	
Agresja spowodowana bólem	
Rozdział 7: Agresja i problemy w domach zamieszkiwanych przez wiele kotów	111
Życie społeczne kota	
Dojrzałość społeczna	
Czy twoje koty są na wojennej ścieżce?	
Znaczenie terenu	
Rozdział 8: Niepokój i strach.....	149
Jak sobie radzić z wylęknionym kotem?	
Esencje kwiatowe i leki ziołowe	
Rozdział 9: Problemy natury neurologicznej	166
Nadmierne lizanie sierści	
Problemy z łaknieniem	
Pogoń za własnym ogonem	
Syndrom kociej przeczulicy	
Rozdział 10: Więź uczuciowa	182
Czy to jesteś ty?	
Nieograniczona potrzeba uwagi	
Samotny kot w domu	
Rozdział 11: Koty trzymane w domu	194
Atrakcyjne środowisko	
Źródła zadowolenia ważne dla kota	
Kocie kryjówki	
Zabawy w polowanie	

Rozdział 12: Najczęściej zadawane pytania dotyczące kotów	210
Czy lepiej mieć jedno czy dwa kocięta?	
Jak wprowadzić nowe kocię do domu, w którym mieszka już jeden osobnik?	
Jak przygotować kota do długiej podróży samochodem?	
Jak przeprowadzić się z kotem do nowego domu?	
Epilog	227



Zabawa w kociego detektywa

Zanim zabierzemy się do odkrywania tajemniczych przyczyn niewłaściwego zachowania kota, warto dowiedzieć się, w jaki sposób kształtuje się unikalna kocia osobowość. Jakkolwiek zachowuje się twój kot, nic nie zdarza się przypadkowo. Jest to zawsze jego indywidualna akcja na okoliczności, w jakich się znajduje, i jego umiejętność do działania pod presją. Jeśli zmienilibyśmy otoczenie, wszystko potoczyłoby się inaczej i prawdopodobnie nie powstałyby problemy behawioralne.

Rozwój osobowości kota

Osoby związane z kotami wiedzą, że każdy z nich ma niepowtarzalny charakter. Dorosłe koty i młode kocięta różnią się nastawieniem do człowieka; nawet młode pochodzące z tego samego miotu mają odmienne podejście do ludzi. Jeżeli przyjrzyj się im uważnie, dostrzeżesz, że jeden chowa się za kanapą, inny wspina się na twoje kolana po nogawce spodni, a jeszcze inny wciska głowę w pudełko po chusteczkach do nosa, podczas gdy pozostałe dwa urządzają harce, pnąc się po firankach. Wszystkie badają to samo otoczenie i nawiązują kontakty społeczne, ale każdy z nich robi to w sposób sobie właściwy, wynikający z niepowtarzalnej osobowości.

Wczesna socjalizacja i jej znaczenie

Na osobowość kota składa się zarówno genetyka, jak i środowisko. Geny niejako programują, wyposażają w gotowe, potencjalne schematy reakcji

na określone sytuacje. Doświadczenia życiowe jednostki determinują to, czy wzorce te zostaną wykorzystane i w jakim stopniu. Największy rozwój zachowań i emocji dokonuje się między drugim a siódmym tygodniem życia. W tym okresie pozytywne doznania ze strony człowieka i innych gatunków rozwijają w małym kocie podstawowe umiejętności formowania więzi. Ten proces zwany jest wczesną socjalizacją. Badania przeprowadzone w tym okresie życia małych kotów potwierdzają, że dotykane przez wielu ludzi wpływa na wzrost sympatii i zaufania w stosunku do człowieka. Pozytywne doświadczenia związane z poznawaniem otoczenia, w jakim żyją koty w dwudziestym pierwszym wieku, a więc z dziećmi, psami, głośnymi urządzeniami domowymi, przemieszczaniem się, a nawet podróżami samochodem, lepiej przygotowują danego osobnika do radzenia sobie w przyszłości. Zazwyczaj właściciel nie ma wpływu na tryb życia kociaka między drugim a siódmym tygodniem życia, dlatego też ważna jest również stymulacja starszych kociąt. Warto poddawać je różnym doświadczeniom. Można uczyć kota pozytywnych skojarzeń w każdym wieku, zakładając, że wyposażony jest we właściwe geny.

Zabawy

Zabawy z rodzeństwem odgrywają ważną rolę w rozwoju późniejszych umiejętności życia w grupie. Samotne kocięta wytwarzają więzi, ale wolniej niż rówieśnicy wychowujący się w grupie. Nie znają umiaru, kiedy symulują walkę, a celem jest na przykład ludzka ręka. Człowiek nie nauczy kociaka granic akceptowanego poziomu przemocy, tak jak uczyni to inne kocię. Naturalne ukąszenia i chwytywanie łatwo prowadzą do wybuchu agresji nawet wówczas, kiedy niesforny maluch bawi się w jedyny sposób, jaki zna (patrz rozdział 6).



Klasyfikacja osobowości

Chociaż istnieje wiele naukowych sposobów klasyfikowania osobowości, to u kotów wyróżnia się dwa podstawowe typy: „pobudliwy i aktywny” oraz „powolny i spokojny”. Różnice w pobudliwości i nieśmiałości mogą być dziedziczne, tak jak ilość adrenaliny uwalniana w momencie zagrożenia. (Koty, tak jak ludzie, reagują na zagrożenie instynktowną decyzją „walczyć lub uciekać”, która jest wspomagana adrenaliną, powodującą zwiększenie ilości krwi w mięśniach i jej odpływ z takich organów, jak jelita). Różny temperament jest przypisywany różnym rasom. Na przykład syjamy są uważane za koty towarzyskie, czułe, wrażliwe i głośne. Niektóre z nich mają skłonności do jedzenia wełny, znaczenia moczem swoich właścicieli, by zwrócić ich uwagę, a także wrywania sierści – co jednak zdarza się rzadko. Koty birmańskie często są asertywne, terytorialne, mają tendencję do agresji. Koty perskie natomiast są łagodne, chociaż potrafią okazać agresję podczas szczotkowania i wydają się zapominać, gdzie jest ich kuweta. Duża zgodność w charakterystykach poszczególnych ras wskazuje na dziedziczność cech.

Czy w kocim świecie istnieją stereotypy?

Uważam, że każdy kot jest indywidualistą, ale dla ułatwienia możemy założyć, że także w kocim świecie istnieją stereotypy. Wystarczy popatrzeć na poniższe opisy, by zorientować się, który typ reprezentuje twój kot. Rozwiązanie wielu problemów zależy od charakteru kota i tutaj cała koncepcja terapii zachowań napotyka największe trudności. Na przykład program terapii dla kotów, które są bardzo przywiązane do właścicieli, musi być zupełnie inny niż dla tych, które chadzają własnymi drogami i nawiązują kontakt z właścicielem tylko w czasie posiłków. Niektóre koty poddają się wpływom i nastrojom swoich właścicieli, a inne wydają się zupełnie ich nieświadome. Koty miewają również skłonności do pewnych typów zachowań i ta wiedza jest bardzo pomocna wtedy, gdy starasz się rozwikłać zagadkę motywacji twojego kota. Opisuję wszystkie typy kotów, odnosząc się do kocurów, ale dotyczą one także kotek; temperamento nie są zależne od płci (choć większy odsetek przytulaneek stanowią kocury).

Lokator

Ten kot chodzi własnymi drogami, przychodzi i odchodzi, nigdy nie narzeka, prawie zawsze przebywa w domu nocą i mocno śpi. Lokator to typ dla tych, którzy twierdzą, że koty nie przywiązują się tak jak psy. Najbardziej kocha cię, gdy otwierasz puszkę z jedzeniem lub przygotowujesz sobie kanapkę z tuńczykiem. Zасыpia na twoich kolanach wieczorem, jeżeli jest mu ciepło i przewiduje, że nie będziesz się ruszać.

Sfinks

Nigdy nie dowiesz się, co myśli o życiu. Tajemniczy wyraz jego pyszczka jest niezmienny; zawsze wydaje się zadowolony, ale w jego głowie dzieje się wiele rzeczy – zwracaj uwagę na subtelne zmiany w jego zachowaniu. Kot-sfinks jest dość przyjacielski, ale chętnie znika i patroluje swoje terytorium.

Worek fasoli

Ten kot wygląda jak worek wypchany fasolą. Sypia na grzbiecie z łapami wyciągniętymi do góry i nawet wybuch bomby w pobliżu wywołałby zaledwie nieznaczny ruch jego wąsów. Toleruje wszystkich nowych przybyszów w domu z westchnieniem rezygnacji i w zasadzie nie utrzymuje kontaktów z innymi kotami, chyba że jest to konieczne (na przykład w trakcie posiłków).

Nerwusek

Ten typ kota reaguje na każdy, nawet najśłabszy dźwięk czy poruszenie, a poza tym wydaje się zrelaksowany. Dużo czasu spędza w domu, śpiąc i wychodzi tylko wtedy, gdy pracujesz w ogrodzie lub gawędzisz z sąsiadami. Zawsze siedzi koło ciebie, chociaż unika twoich kolan.

Komik

Kto powiedział, że koty nie mają poczucia humoru? Życie z komikiem to źródło ciągłej zabawy. To akrobata, przyjmujący najbardziej absurdalne pozycje w czasie snu, ze skłonnością do zrzucania różnych przedmiotów z monotonną regularnością. Ten kot bawi się czymkolwiek i ma nieskoń-

czenie dużo energii, wpada w poślizgi na kuchennej podłodze w pogoni za czymś obrzydliwym wyciągniętym spod lodówki. Właściciele często określają kota-komika mianem słodkiego wariata, a on po prostu cieszy się życiem.

Dr Jekyll i Mr Hyde

To najbardziej kochający i uczuciowy kot w stosunku do właściciela, ale bandyta i awanturnik wobec przedstawicieli swojego gatunku. Wydaje się doznawać sadystycznej przyjemności, walcząc, torturując i terroryzując inne koty. Za szczególnie zabawne uważa nękanie starszych osobników. Włamuje się do obcych domów i kradnie jedzenie, zastraszając przy tym mieszkające tam koty. Najlepiej czuje się wtedy, gdy w procederze nie przeszkadzają mu nadmiernie opiekuńczy właściciele atakowanego przeciwnika. Jeśli podejmie misję niszczenia i walki, nic go nie zatrzyma. Nie sprawia mu różnicy, czy ma do czynienia z przedstawicielem swojego gatunku, czy z człowiekiem. Wszystkie spotkane przeze mnie koty reprezentujące ten typ osobowości były birmańczykami.

Kapryśnik

Ten kot domaga się miłości okazjonalnie, a zasadniczo trzyma się na ubożcu. Jest szczęśliwy, gdy zwraca się na niego uwagę, ale musi się to odbywać na jego warunkach. Czasami całkowicie ignoruje opiekuna, by po chwili nie odstępować go na krok; to bardzo utrudnia właścicielom poznanie stanu wzajemnych relacji.

Schizol

Ten typ kota łąsi się wokół twoich nóg, ale jeśli ośmielisz się go dotknąć, podrapie cię po twarzy. Schizol jest mistrzem w wysyłaniu mylących sygnałów; często siedzi na twoich kolanach, ale potrafi cię ugryźć i podrapać, jeżeli będziesz głaskać go o sekundę za długo. Właściciele takich kotów z reguły wierzą, że ich podopieczni musieli być źle traktowani jako kocięta, ale taka teoria rzadko kiedy się potwierdza. Koty te chyba tylko protestują przeciwko bzdurcom opowiadanym przez ludzi.

Panikarz

Ten typ kota mógłby być nawet drobiną pyłu, biorąc pod uwagę ilość czasu, którą spędza pod twoim łóżkiem. Wychodzi głównie w nocy albo wtedy, gdy jesteś w innej części domu, o ile się nie ruszasz. Znika na górze natychmiast, gdy dzwoni dzwonek, i pokazuje się dopiero następnego dnia.

Przytulanka

Ten kot zachowuje się tak, jakby ktoś umieścił mu na brzuchu taśmę klejącą, gdyż większość czasu spędza przyklejony do ciebie. Chodzi za tobą wszędzie, śpi z tobą w łóżku, mruczy, ślini się i ugniata łapkami twój brzuch. To maminsynek, który traci apetyt, gdy tylko gdzieś wyjeżdżasz, ale ty oczywiście nigdzie nie wyjeżdżasz, prawda? Uważasz, że kot usechłby z tęsknoty, gdyby trzeba było go gdzieś na jakiś czas zostawić.

Arystokrata

Ten kot wygląda, jakby nie mógł się nadziwić twojej bezczelności, że śmiesz go dotykać. Taki kontakt napawa go wręcz odrazą. Często znika w sobie tylko znanych miejscach, by być jak najdalej od ciebie. Proszę cię, pamiętaj jednak, aby zostawić mu miskę jedzenia, zanim wyjdiesz z domu.

Wojownik

Ten kot jest miłutki i słodki do czasu, kiedy próbujesz mu podać tabletkę lub zrobić zastrzyk. Wówczas okazuje się, że ma przynajmniej cztery razy więcej łap, zębów i pazurów, i potrafi tak manewrować swoim ciałem, aby cię skutecznie zranić. Jakakolwiek interwencja ze strony opiekuna lub lekarza wymaga podania mu środków uspokajających. We wszystkich dokumentach u swojego lekarza ma adnotację „Uwaga, ostrożnie!”. Wiele typów kotów raz na jakiś czas odkrywa w sobie prawdziwego wojownika.

Treser

Potrafi zmusić cię do skakania przez obręcz. To kot, który żąda całkowitej uległości i dysponuje całym arsenałem pokrętnych sposobów, aby właściciel był mu posłuszny. Jeśli masz takiego kota, zapewne bardzo go kochasz

i wcale nie zdajesz sobie sprawy, że prawdopodobnie śmieje się za twoimi plecami.

Wieczny wędrowiec

Nazwa może dziwaczna, ale każdy w swoim życiu spotkał kota-włóczęgę i byłoby mi wstyd, gdybym nie włączyła go do tej krótkiej listy. Koty tego typu, bez względu na to, jakimi sposobami próbujesz je przegonić z progu domu, sprawiają wrażenie mnicha tybetańskiego, który posiadał nie wiadomo jaką mądrość. To te owiane legendą stworzenia, które pojawiają się nie wiadomo skąd, wkraczają w twoje życie i natychmiast całkowicie przystosowują się do życia w twoim domu. Nikt nie wie, skąd przychodzą, ale długo się je pamięta, gdy odejdą. Chodzą z tobą na spacer, czekają przy furtce na dzieci wracające ze szkoły i podnoszą cię na duchu, gdy jesteś w dołku. Mój ukochany Hoppy zdecydowanie był typem wiecznego wędrowca. Był nim również odważny biało-czarny Simon. Te koty były na ziemi chyba dużo wcześniej niż ja...

Na charakter każdego z opisanych typów składają się elementy determinowane przez czynniki genetyczne i środowiskowe. Na przykład arystokrata, wojownik, kapryśnik czy schizol to prawdopodobnie koty, które wychowywały się w środowisku pozbawionym kontaktu z ludźmi, więc ich umiejętności wchodzenia w interakcje z człowiekiem są lekko zaburzone. Kot-panikarz prawdopodobnie taki się urodził i wszelkie próby jego socjalizacji zakończą się fiaskiem. Przytulanka i treser miały dobre relacje z ludźmi, ale wybrały różne strategie w dalszych kontaktach. Przytulanka nauczyła się bezradności i jest całkowicie zdana na swego właściciela, natomiast treser odkrył, że można łatwo kontrolować człowieka, leżąc wygodnie na grzejniku. Jeśli masz do czynienia z wiecznym wędrowcem, docień to, że los się do ciebie uśmiechnął. Z takim kotem nigdy nie ma problemów!

Czy już wiesz, że chcesz rozpocząć długą i męczącą, ale fascynującą wędrówkę, która pomoże ci obiektywnie ocenić osobowość twojego kota? Przyjrzyjmy się teraz podstawowym pytaniom, które musisz sobie zadać,

aby jak najlepiej rozstrzygnąć kwestie, przed którymi stoisz. Gdy psycholog zwierzęcy pracuje z pacjentem, zawsze, niezależnie od płci, wieku i rasy, zadaje właścicielowi szczegółowe pytania na temat przeszłości i pochodzenia kota. Często wstępny wywiad na temat historii zwierzęcia jest pierwszą częścią spotkania, poprzedzającą rozmowę o problemach związanych z zachowaniem kota. Poznanie przeszłości pomaga lepiej zrozumieć, dlaczego kot reaguje w taki a nie inny sposób na pojawiające się w jego życiu problemy. Poniżej podaję listę najważniejszych pytań, z którymi się spotkasz, oraz krótki opis, uzasadniający znaczenie poszczególnych odpowiedzi. Jeżeli zadasz sobie wszystkie te pytania (postaraj się wciągnąć w to pozostałych domowników), z pewnością lepiej zrozumiesz problemy twojego kota, a być może nawet znajdziesz ich przyczyny.

Niestety zbyt złożoną sprawą jest ułożenie pytań, które pomogłyby rozstrzygnąć wszelkie pojawiające się kłopoty. Dlatego skoncentrowałam się na brudzeniu w domu, znaczeniu moczem, agresji w stosunku do innych kotów i wobec ludzi. Warto wypełnić dla siebie poniższą ankietę, bez względu na problem, z jakim się stykasz, gdyż próba ustalenia, co złego dzieje się w kocim świecie, jest zawsze bardzo cenna.

Ankieta dotycząca zachowań

Pierwszy dział odnosi się do wszystkich problemów i pomaga uświadomić sobie właściwy kontekst wydarzeń związanych z twoim kotem. Daje możliwość obiektywnego spojrzenia na sytuację.

Ile kotów żyje w twoim domu?

Jeżeli masz dwa lub więcej kotów, warto przyjrzeć się panującym między nimi relacjom, ponieważ mogą one być przyczyną konfliktów (patrz rozdział 7).

Jakie imiona mają koty, w jakim są wieku, jakiej płci i jaki typ osobowości reprezentują (odważne, towarzyskie, nieśmiałe, niezależne, swawolne itp.)?

Znasz swoje koty, więc odpowiadanie na powyższe pytanie wydaje ci się bezzasadne, ale to dobry sposób, aby zastanowić się, jaką mają osobowość. Jeżeli to pomoże, użyj wcześniej opisanych typów. Rozpoznanie charakteru

poszczególnych osobników nie jest kluczem do rozwiązania problemów behawioralnych, ale na pewno się do tego przyczyni. Na przykład przytulanka może zyskać, gdy będzie zachęcana do większej samodzielności, a schizolek poczuje się bardziej zrelaksowany, jeśli bardziej przyłożysz się do rozumienia kociego języka. Jeśli podczas analizy ustalisz, że problemy kota zaczęły się między osiemnastym miesiącem a czwartym rokiem jego życia, ich przyczyną może być dojrzewanie. Właśnie w tym okresie często rozpoczynają się konflikty z innymi dorosłymi osobnikami (patrz rozdział 7).

Czy masz inne domowe zwierzęta?

Jeśli odpowiedź na to pytanie jest twierdząca, warto przypomnieć sobie, czy problemy nie pojawiły się wraz z ich przybyciem. Pies może stanowić problem, ale koty szybko uczą się, że w tym układzie to one mają ostatnie słowo. Moje doświadczenia pokazują, że to wprowadzenie innego kota jest zwykle początkiem kłopotów. Jeśli masz inne koty, warto przyjrzeć się relacjom między nimi. Na tym etapie będzie to zawsze subiektywna ocena, czy tolerują się, czy są wobec siebie przyjacielskie, czy zagrażają sobie wzajemnie oraz czy każdy z nich prowadzi własne życie.

Ile osób mieszka w domu i czy ostatnio nastąpiły jakieś gwałtowne zmiany?

Koty są bardzo wrażliwe na zmiany dotyczące ludzi w domu, który zamieszkują. Czy któryś z członków rodziny opuścił dom, a może przybył ktoś nowy?

Kto jest najbardziej związany z kotami?

Ta osoba ma najsilniejszy wpływ na zachowanie kotów – może to być wpływ pozytywny lub negatywny. Nie każdy jest akceptowany przez koty i to może być również powodem napięć.

Czy kot ma możliwość wychodzenia na zewnątrz?

Koty, które przebywają tylko w domu, są szczególnie wrażliwe na wszystko, co dzieje się w czterech ścianach. Te, które mają możliwość wychodzenia, mogą być zastraszane przez inne koty. Upewnij się, czy w sąsiedztwie

nie pojawił się nowy kot. Zwierzętom, które przebywają tylko wewnątrz, należy dostarczać dodatkowych bodźców w celu zrekompensowania ich izolacji. Nie zapominaj, że nuda jest często przyczyną szatańskich pomysłów.

W jaki sposób twój kot wydostaje się na zewnątrz – za pomocą klapki umieszczonej w dolnej części drzwi, otwieranej przez popchnięcie, czy za pomocą klucza magnetycznego?

Klapka umieszczona w drzwiach jest uważana za bardzo wygodne rozwiązanie, ale jednocześnie ma kluczowe znaczenie, gdy chodzi o poczucie bezpieczeństwa. Nie zapominaj, że dla kota dom to jego twierdza, a klapka w drzwiach może stać się mostem zwodzonym, przerzuconym dla wroga. Twoje koty mogą łatwo dostać się do domu, ale z tej możliwości mogą skorzystać także intruzi. Jeżeli to ty wpuszczasz kota drzwiami lub oknem, stwarzasz bezpieczniejsze środowisko życia.

Czy ktoś przebywa w domu w ciągu dnia?

Koty zazwyczaj nie potrzebują ludzkiej obecności dwadzieścia cztery go-



dziny na dobę, ale jeżeli ktoś stale jest w domu, to bardziej uzależniają się od towarzystwa człowieka.

Czym i jak często karmisz swojego kota?

Tak jak my, koty są tym, co jedzą. Czy twój kot je dużo, czy ma mały apetyt? Czy jest karmiony na żądanie? Jeżeli tak, to czy to oznacza, że jesteś na jego zawołanie?

Gdzie jada twój kot?

Wiele kotów jada w kuchni lub w jej najbliższym otoczeniu. Czy miska, która stoi w rogu kuchni, to najbardziej ekscytujące miejsce zdobywania pokarmu? Koty są zaprogramowane na polowanie, a jakim łowieckim wyzwaniem są dwa posiłki dziennie, czekające w wiadomym miejscu? Jeżeli masz więcej niż jednego kota, oczekujesz, że będą się zgodnie dzieliły miską? Czy zauważasz napięcie między nimi podczas posiłków?

Gdzie pije twój kot?

Kot nie będzie pił dużo, gdy miska z wodą znajduje się w pobliżu miski z jedzeniem. W naturze, kiedy jest głodny, poluje; kiedy jest spragniony, szuka wody. Obie te rzeczy rzadko znajdują się w tym samym miejscu, a my zwykle tak właśnie zagospodarowujemy koci kącik. Czy twój kot pije na zewnątrz, z kranu czy też z umywalki lub szklanki, która stoi obok ciebie na stole?

Czy twój kot jest chory, cierpi na jakieś dolegliwości lub jest niepełnosprawny?

Stan zdrowia ma ogromny wpływ na zachowanie kota. Upewnij się, że lekarz weterynarii zbadał go dokładnie i nie stwierdził pogorszenia stanu zdrowia.

Kiedy zaczęły się problemy?

Możesz być zaskoczony, jeżeli uważnie spojrzysz wstecz. Im dłużej tolerujesz problem, tym trudniej będzie go rozwiązać. Nie ma rzeczy niemożliwych, więc nie trać nadziei.

Czy pojawienie się problemu nie zbiegło się w czasie ze zmianami w środowisku (prace budowlane, zmiana piasku w kuwecie itp.)?

Pamiętaj, że wszystko, co dzieje się w domu, ma potencjalny wpływ na zachowanie twojego kota i jego stan emocjonalny. Nowa podłoga lub dywan to błogosławieństwo dla ciebie, ale dla twojego kota może stanowić trudną do zniesienia zmianę, na przykład wtedy, gdy zamiast dobrze znanej wykładziny dywanowej pojawia się nagle drewniana podłoga. Jeśli wybrukowałeś ogród i ustawiłeś w nim donice, to prawdopodobnie zniszczyłeś ulubione miejsce, wybrane przez kota na toaletę.

Czy pojawiły się także inne zmiany w zachowaniu kota, od kiedy występują problemy?

Koty to stworzenia, które kierują się rutyną, więc nie lekceważ nawet drobnych zmian w ich zachowaniu. Czy zaczął sypiać pod twoim łóżkiem zamiast na nim? Czy sypia dłużej, czy krócej? Czy pije i je więcej, czy mniej? Czy bardziej dba o swoją sierść, czy mniej? Czy częściej ociera swój pyszczek o meble lub je drapie? Czy jest bardziej gorliwy w spełnianiu poleceń, czy wycofany, kiedy zaczęły się problemy? Czy spędza więcej, czy mniej czasu poza domem? Wszystkie te zmiany mogą oznaczać, że jest on zestresowany obecnością innego kota i czuje się zagrożony nawet w swoim domu. Mogą również oznaczać, że jest chory. Dlatego w takich sytuacjach zawsze zalecam wizytę u lekarza weterynarii.

Jak często pojawia się ten problem?

Na przykład brudzenie w domu jest cykliczne, zwłaszcza wtedy, gdy przyczyna ma medyczne podłoże i jest nią na przykład zapalenie pęcherza. Choroba może również powodować wyjątkowe rozdrażnienie, znaczenie moczem oraz agresję w stosunku do innych kotów. Czy na przykład te objawy nasilają się wiosną?

Czy problem występuje częściej niż wcześniej?

Brudzenie w domu często nasila się i możesz zauważyć pewien schemat, jeżeli dokładnie przeanalizujesz sytuację. Czy ostatnio jesteś mniej tolerancyjny i zmęczony problemem? Twoje rozdrażnienie może powodować

pogorszenie zachowania kota, ponieważ zarówno właściciel, jak i zwierzę mają coraz mniej cierpliwości dla siebie. Wiele problemów behawioralnych nasila się, kiedy kot zamyka się w sobie i zdaje się nimi przytłoczony. Mniej nieprzyjemne dla kota, ale bardziej uciążliwe dla otoczenia, są agresywne zachowania, które nasilają się, gdy kot otrzymuje „nagrodę” [na przykład w postaci zainteresowania opiekuna – przyp. red.], kiedy je prezentuje.

Czy odwiedziłeś lekarza weterynarii, aby sprawdzić, czy problem nie jest związany ze stanem zdrowia, i prosić go o radę?

To powinien być pierwszy krok na drodze poszukiwania rozwiązań. Nie można oddzielić stanu fizycznego kota od jego stanu emocjonalnego, ponieważ wiele chorób ma niewątpliwie duży wpływ na jego zachowania. Jeżeli weterynarz dał ci konkretne zalecenia, ważne, aby je dokładnie zanotować. Zapisuj, co zostało zastosowane, gdyby okazało się, że profesjonalna pomoc będzie potrzebna również w przyszłości.

Pytania związane z brudzeniem w domu

Czy dostęp do kuwet jest łatwy?

Jeżeli twój kot ma możliwość wychodzenia na zewnątrz, to może się zdarzyć, że jest tam zastraszany. Ostatnią rzeczą, na którą ma ochotę, to stać się ofiarą napadu przygotowanego przez kocura sąsiadów, gdy kuca w grządce kwiatów. Jeżeli twój kot żyje wyłącznie w domu, dostęp do kuwet jest bardzo istotny i to ty musisz zadbać o to, aby był jak najlepszy.

Ile kuwet, jakiego typu i jak jest rozmieszczonych w twoim domu?

Czy typ kuwety lub miejsce jej ustawienia uległy ostatnio zmianie? Twoje koty potrzebują po jednej kuwecie plus jedną dodatkową, rozmieszczone w różnych miejscach (patrz rozdział 4).

Jakiego typu piasku używasz?

Niektóre koty są bardzo wybredne i nie tolerują twardych lub silikonowych granulek. Polecam korzystanie z miękkiego piasku, jest go dużo w sprzedaży. Wszystkie domowe koty są potomkami dzikiego kota afrykańskiego i zawsze są skłonne zaakceptować piasek – jeżeli kiedykolwiek

wiek miałeś przed domem górę piasku budowlanego, to wiesz, o czym mówię.

Jakie reguły czyszczenia kuwet stosujesz?

Jeżeli masz zakryte kuwety, łatwo zapomnieć o usuwaniu nieczystości. Czy sprzątasz kuwety codziennie? Czy używasz silnych, intensywnych pochłaniaczy zapachów? Czy przygotowanej przez siebie kuwety używałbyś, gdybyś był kotem?

Czy kot spędza dużo czasu w kuwecie (drapiąc i kopiąc w niej)?

Te koty, które załatwiają się i idą dalej lub balansują niepewnie na krawędzi kuwety, mogą mieć problem z piaskiem, którego używasz. Jeżeli spędzają godziny drapiąc lub kopiąc, mogą demonstrować swoją wybredną naturę lub starają się coś udowodnić pozostałym kotom w domu.

Czy twój kot płacze tuż przed użyciem kuwety?

Twój kot jest nerwowy i z jakichś powodów niechętnie chodzi do kuwety, najchętniej nie zaglądałyby do niej wcale. Może boli go coś, kiedy musi się załatwić?

Ile razy dziennie koty używają kuwety?

Jeżeli kot używa kuwety często, oddając niewielkie ilości moczu, to może świadczyć o problemach związanych z przewodem moczowym. Jeżeli używa jej raz na dwa dni, to oznacza, że mocz jest zatrzymywany w organizmie. Może to być skutek stresu lub różnych czynników powodujących niechęć do używania kuwety.

Gdzie kot brudzi?

Jeżeli kot chodzi po całym mieszkaniu i oddaje mocz w różnych miejscach, podejrzewałabym, że robi to z powodów związanych ze zdrowiem. Koty, które brudzą w mieszkaniu, mają zawsze zwyczaj robienia tego w dwóch lub trzech miejscach (do czasu aż sprawy nie ulegną pogorszeniu). Warto przyjrzeć się, gdzie to się zdarza. Na przykład, czy nie jest to cichy, ukryty kąt; może wybrane miejsca charakteryzują się takim samym podłożem.

Problem twojego kota może polegać na znaczeniu terenu moczem i odchodami, a nie na załatwianiu potrzeb fizjologicznych poza wyznaczonymi miejscami (patrz rozdział 4 i 5).

Czy brudząc w domu, twój kot oddaje mocz, wypróżnia się, czy robi jedno i drugie?

Pod wpływem stresu koty najczęściej oddają mocz w niewłaściwych miejscach, wypróżnianie się zdarza się rzadziej. Jeżeli zwierzęta znaczą mieszkanie moczem i odchodami, to prawdopodobnie mają awersję do piasku w kuwecie lub nie wychodzą na zewnątrz z uwagi na miejscowego kota, przed którym odczuwają strach.

Czy kot używa kuwety za rzadko?

Może się zdarzyć, że zwierzę odczuwa niechęć do stosowanego przez ciebie piasku. Kuwety używa tylko wtedy, gdy jest świeżo posprzątana, dając do zrozumienia, że jest wybredny i życzyłby sobie, aby była częściej czyszczona. Może nawet całkiem przestać z niej korzystać, jeśli używa jej inny kot. Zakryte kuwety mogą gromadzić nieprzyjemne zapachy moczu i powinny być często czyszczone, bez względu na to, czy ty czujesz mocz, czy nie.

Czy kot ma okresy, w których nie wychodzi na zewnątrz?

Jeżeli w sąsiedztwie jest kot awanturnik, to najczęściej pojawia się na zewnątrz w określonych porach. Twój kot potrafi wyczuć, kiedy jest bezpiecznie, a kiedy nie, i odpowiednio dostosowuje się do sytuacji.

Czy twój kot wdaje się w awantury z kotami z sąsiedztwa?

To potwierdzałoby podejrzenie, że są tarcia między nim a innymi osobnikami. Może to powodować, że twój kot nie będzie chciał przebywać na powietrzu tak dużo i chętnie jak wcześniej.

Czy twój kot chorował na zapalenie pęcherza lub przewodów moczowych?

Zapalenie pęcherza może wynikać z czysto fizjologicznych przyczyn, ale może też być związane ze stresem (patrz rozdział 4). Jakikolwiek ból

lub dyskomfort przy oddawaniu moczu może prowadzić do brudzenia w domu. Koty mogą nabrać niechęci do używania kuwet, ponieważ wizyta w niej łączy się w kocim rozumowaniu z bólem. Choroba może powodować również konieczność tak częstego oddawania moczu, że kot zaczyna załatwiać się, gdzie popadnie. Wizyta u weterynarza powinna wykluczyć problemy związane z pęcherzem.

W jaki sposób czyścisz zabrudzone miejsca?

Koty często wracają do miejsc zbrudzonych ze względu na resztki zapachu po oddaniu moczu. Wielu właścicieli natychmiast sięga po produkty czyszczące na bazie chloru, aby zapobiec ponownemu zabrudzeniu, co niestety przynosi dokładnie odwrotny skutek. Rozkład chloru prowadzi do pojawienia się amoniaku, dokładnie tak, jak ma to miejsce w przypadku moczu. W związku z tym może nawet wzmocnić zapach, którego starasz się pozbyć. Wiele sposobów czyszczenia nie jest na tyle skutecznych, aby usunąć trwałe i żrące mocz z dywanu. Dywan działa jak gąbka, wchłania wydzielinę w głębsze warstwy i pozwala jej przeniknąć do podłoża.

Czy karcisz kota?

Niektóre źródła na temat kotów ciągle doradzają właścicielom, aby karali swoich pupili przyłapanych w czasie brudzenia. Najlepiej pocierając nos kota o resztki moczu czy kału. Takie akcje są całkowicie pozbawione sensu, powodują jedynie pogorszenie relacji między kotem a właścicielem i prowadzą do zwiększenia panującego napięcia. Całkowicie rozumiem frustrację opiekunów, wywołaną ciągłym brudzeniem w domu. W celu pozbycia się złych emocji polecam jednak pójście na siłownię.

Czy używasz detergentów?

Różne domowe przedmioty i produkty żywnościowe są polecane jako odpowiednie odstraszacze, zapobiegające brudzeniu w domu przez kota. Wielokrotnie musiałam przekonywać o braku skuteczności takich przedmiotów, jak folia aluminiowa, szyszki sosnowe, pieprz, skórka pomarańczowa czy nawet kocie przysmaki wpychane do szaf. Jeżeli stosowanie odstraszaczy daje jakieś skutki (prawdę mówiąc, większość z nich jest zu-

pełnie nieefektywna), to sprowadzają się one głównie do tego, że kot znajduje sobie nowe miejsce. Nie ma prostego rozwiązania tego problemu; należy przede wszystkim znaleźć przyczynę niepożądanego zachowania.

Szczegółowe pytania dotyczące znaczenia moczem

Czy zauważyłeś nowe koty w sąsiedztwie (nowi lokatorzy z kotami)?

Warto rozpytać się wokół, bo fakt, że nie widziałeś żadnych nowych kotów, nie znaczy, że ich nie ma i że nie stały się przyczyną problemu.

Czy jakiś obcy kot nie dostał się do twojego domu przez kocią kłapkę w drzwiach wejściowych?

Jest to koci odpowiednik włamania. Twój kot mógł wydawać się zupełnie spokojny, kiedy to się wydarzyło, ale jedynie po to, by uniknąć walki.

Czy twój kot znaczy moczem w domu?

Jeśli tak, oznacza to najprawdopodobniej, że czuje się zagrożony lub zaniepokojony czymś w swoim środowisku. Chodzi zazwyczaj o jakąś „kocią sprawę”, inni lokatorzy domu lub najbliżsi sąsiedzi są odpowiedzialni za jego niepokój. Niektóre koty znaczą moczem z bardziej złożonych powodów (patrz rozdział 5).

Jeśli twój kot znaczy moczem, jest to niewielka ilość (2–3 ml), czy więcej?

Kiedy koty znaczą teren, pozostawiają zazwyczaj niewielkie ilości moczu. Jeżeli kot pozostawia duże ilości moczu, może to być wskazówka, że jest mocno zestresowany lub ma problemy z układem moczowym.

Czy twój kot drapie w mieszkaniu, a jeśli tak, to gdzie?

Może to być gest związany ze znakowaniem, ale również czynność związana z pielęgnacją pazurów (patrz rozdział 5). Jeżeli kot nadmiernie drapie w jednym lub dwóch miejscach, znajduje się prawdopodobnie pod presją innych kotów w domu lub kotów z sąsiedztwa, naruszających jego spokój.

Szczegółowe pytania dotyczące agresji w stosunku do innych kotów

Czy twój kot okazuje agresję wobec innych osobników?

Jeśli tak, doradzam, byś odpowiedział sobie na wszystkie pytania z poprzednich części, ponieważ tarcia między kotami rzadko objawiają się bez innych symptomów. Prawdopodobnie doświadczasz brudzenia i znaczenia moczem, być może obserwujesz również nadmierną otyłość lub wyrwanie sierści przez któregoś z pupili (jeżeli teraz doświadczasz takich problemów, patrz rozdział 7).

Czy jest to agresja w stosunku do jakiegoś jednego, konkretnego kota?

Agresja jest często skierowana w stosunku do kotów, które łatwo zastraszyć w domu lub na zewnątrz. Jeśli twój kot nie znosi innych kotów, na pewno z czasem zauważysz, że wybrał sobie jednego, wobec którego jest szczególnie agresywny.

Czy jest to agresja aktywna (inicjowanie bójek) czy pasywna (demonstrowana postawą)?

Nie zapominaj, że agresja może przybrać formę subtelnego zastraszania i psychologicznej groźby. Jeżeli ciągle patrzysz na swojego kota przez różowe okulary, nie dostrzeżesz w nim cech okrutnika, torturującego swojego brata. Będzie ci łatwiej dojść do prawdy, jeśli zamiast obserwować domniemanego oprawcę, spojrzysz na reakcję ofiary. Może to być bardzo zaskakujące.

Jak reaguje ofiara?

Możesz odkryć, że ofiara staje się coraz bardziej nerwowa, gdy jest atakowana i zastraszana. To zazwyczaj podsycą agresję, gdyż napastnik odczuwa bliskość nadchodzącego zwycięstwa.



Znajomość kociej psychiki w porównaniu ze znajomością psiej natury jest niestety niewielka. Wiele nieprawdziwych opinii na temat kotów psuje nasze relacje z tymi zwierzętami. Poza tym ludzie poświęcają kotom zbyt mało czasu, wychodząc z założenia (także fałszywego), że kot jest samotnikiem i najlepiej poradzi sobie sam. Dzięki książkom takim jak *Koci detektyw*, pisany przez znawców kociej natury, można uniknąć nieporozumień i kłopotów w kocio-ludzkich związkach. Autorka słusznie zauważa, że opieka nad zwierzęciem ma być przyjemnością dla obu stron, a podstawą sukcesu w wychowaniu kota jest pozwolenie mu na bycie po prostu kotem. Nie zgadzam się z autorką tylko w przypadku żywienia kotów. Moim zdaniem sucha karma to nie wszystko, a kot powinien dostawać bardzo urozmaicone jedzenie.

Książkę polecam wszystkim tym, którzy pragną lepiej poznać kocie charaktery.

Dorota Sumińska

Któż z nas nie chciałby wiedzieć, dokąd prowadzą kocie ścieżki i o czym miauczą nasi pupile... Więż pomiędzy kotem a opiekującym się nim człowiekiem może być naprawdę silna, choć jej budowanie niekiedy przypomina móżolne wchodzenie pod górę, bo z kotem czasem po prostu trudno się „dogadać”. *Koci detektyw* to wyjątkowy drogowskaz i świetny poradnik – dzięki tej książce wielu opiekunom udało się rozwiązać skomplikowane problemy z kotami. Serdecznie polecam ją wszystkim kocim entuzjastom!

Magdalena Bielicka

redaktorka naczelna miesięcznika „Kocie Sprawy”

PATRONI:

www.galaktyka.com.pl

magazyn
KOCIE
sprawy

miau.pl

ISBN: 978-83-89896-84-1



Cena: 34,90 zł (w tym 5% VAT)